

EUROPA-PARLAMENTET

2004

2009

Kultur- og Uddannelsesudvalget

FORELØBIG
2006/2040(INI)

7.6.2007

UDKAST TIL BETÆNKNING

om i2010: mod et europæisk digitalt bibliotek
(2006/2040(INI))

Kultur- og Uddannelsesudvalget

Ordfører: Marie-Hélène Descamps

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	8

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om i2010: mod et europæisk digitalt bibliotek (2006/2040(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens meddelelse om i2010: digitale biblioteker (KOM(2005)0465),
 - der henviser til Kommissionens henstilling nr. 2006/585/EF af 24. august 2006 om digitalisering af og onlineadgang til kulturelt materiale og digital bevaring¹,
 - der henviser til Rådets konklusioner om digitalisering af og onlineadgang til kulturelt materiale og om digital bevaring²,
 - der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet³,
 - der henviser til rapporten af 18. april 2007 fra ekspertgruppen på højt niveau om ophavsret, digital bevaring og forældreløse og udgåede værker,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse om videnskabelig information i den digitale tidsalder: adgang, formidling og bevarelse (KOM(2007)0056),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 45,
 - der henviser til betænkningen fra Kultur- og Uddannelsesudvalget (A6-0000/2007),
- A. der henviser til, at kulturen er et samlingspunkt og grundlag for udvekslinger og fællesskab, som bidrager til at bringe Den Europæiske Union tættere på sine borgere og til at fremme en sand europæisk identitet,
- B. der henviser til, at det er nødvendigt at sikre, at den europæiske kulturarvs rigdom og diversitet fremmes og udbredes i størst muligt omfang,
- C. der henviser til, at medlemsstaterne og kulturinstitutionerne, især bibliotekerne, spiller en vigtig rolle på området, både på regionalt og lokalt plan,
- D. der henviser til, at det er nødvendigt at tage hensyn til den hurtige udvikling af nye teknologier og den udvikling af de kulturelle traditioner, som følger heraf,
- E. der henviser til, at internettet for mange borgere, særligt de unge, er blevet et af de vigtigste redskaber til at få adgang til viden og indsigt,

¹ EUT L 236 af 31.8.2006, s. 28.

² EUT C 297 af 7.12.2006, s. 1.

³ EFT L 167 af 22.6.2001, a. 10.

- F. der henviser til, at det er afgørende i dette digitale samfund at garantere adgang for alle til den europæiske kulturarv og at sikre, at denne bevares for kommende generationer,
- G. der henviser til, at en omfattende digitalisering af og onlineadgang til den europæiske kulturarv udgør de vigtigste midler til at sikre denne bevarelse,
- H. der henviser til, at en flersproget adgang til den europæiske kulturarv ligeledes forbliver et vigtigt mål,
- I. der henviser til, at det er nødvendigt at indføre sammenhængende politikker om digitalisering og bevarelse af digitaliserede værker for at undgå uoprettelige tab af kulturelt indhold,
- J. der henviser til, at digitaliseringen af den europæiske kulturarv ikke kun bidrager med fundamentale kulturelle egenskaber, men også vil gavne andre aktivitetssektorer, særligt uddannelses-, turisme- og mediesektorerne,
- K. der henviser til, at den omfattende digitalisering af kulturelt indhold ikke har til formål at erstatte eller konkurrere med traditionelt kulturelt indhold, men at producere pålideligt digitalt indhold af høj kvalitet sideløbende med det traditionelle indhold,
- L. der henviser til, at den digitale teknologi desuden udgør et fremragende værktøj til hjælp til handicappede, som gør det muligt at tilpasse indholdet til deres behov,
- M. der henviser til, at det imidlertid kun er meget lille del af den europæiske kulturarv, der indtil nu er blevet digitaliseret, og at medlemsstaterne gør fremskridt med meget forskellig hastighed,
- N. der henviser til, at de offentlige midler, der er bevilget til massedigitaliseringen, er utilstrækkelige til at dække et projekt af dette omfang,
- O. der henviser til, at digitaliseringsinitiativerne fortsat er stærkt opsplittede, og at størstedelen af de erfaringer, der allerede er gjort på fællesskabsplan, stadig ikke er særligt kendte og ikke tilbyder en let, direkte og flersproget adgang til de værker, der udgør den europæiske kulturarv,
- P. der henviser til, at det er nødvendigt at introducere et værktøj, som er rettet mod hele offentligheden, og som kan garantere en universel og øjeblikkelig adgang til Europas kulturarv, uanset hvor brugeren befinder sig, og bidrage til en fremskyndelse af digitaliseringen,
- Q. der henviser til, at man i denne forbindelse bør støtte sig til de eksisterende europæiske initiativer, som f.eks. det europæiske bibliotek (TEL - The European Library), der allerede tilbyder adgang til de nationale, europæiske bibliotekers samlinger,

Det europæiske digitale bibliotek - Europa forenet i sin mangfoldighed

1. anbefaler, at et europæisk digitalt bibliotek etableres etapevis i form af en fælles og direkte indgangsportal til den europæiske kulturarv;

2. understreger, at selvom målet på lang sigt er en udarbejdelse af et værktøj, der dækker alle kategorier af kulturelt materiale, herunder audiovisuelt indhold, bør det europæiske digitale bibliotek i første omgang koncentrere sig om det potentiale, som findes i tekstmateriale, der ikke er ophavsretligt beskyttet;
3. opfordrer med henblik herpå alle europæiske biblioteker til at stille de værker, som de råder over i digital form, til rådighed for det europæiske digitale bibliotek;
4. tilskynder de andre europæiske kulturinstitutioner, herunder regionale og lokale, til at deltage i dette projekt, for at det kan blive repræsentativt for den europæiske kulturarvs rigdom og mangfoldighed;
5. understreger i øvrigt, at det europæiske digitale bibliotek ikke har til formål at være enedistributør af indhold, men at koordinere adgangen til de digitaliserede værker;
6. opfordrer til, at de fælles standarder vælges og anvendes på grundlag af de eksisterende og tilpassede formater med henblik på at sikre indholdets indbyrdes anvendelighed, som er nødvendig, for at det europæiske digitale bibliotek kan fungere tilfredsstillende;
7. opfordrer medlemsstaterne til at fortsætte deres bestræbelser og fremskynde digitaliseringen af kulturelt indhold for at opnå en tilstrækkelig mængde indhold;
8. tilskynder med henblik herpå medlemsstaterne til i samråd med kulturinstitutionerne at udarbejde planer for digitaliseringen på nationalt eller regionalt plan for at iværksætte en europæisk kortlægning over alle digitaliseringsaktiviteterne og således skabe synergi;
9. opfordrer til et tæt samarbejde mellem medlemsstaterne og kulturinstitutionerne og udveksling af bedste praksis i forbindelse med digitaliseringen og adgangen til værkerne samt den digitale opbevarelse af disse værker;
10. understreger desuden, at det europæiske digitale bibliotek vil fremme forskningen inden for digitalisering, interoperabilitet og digital opbevarelse, herunder gennem de kompetencecentre, som Kommissionen har etableret;
11. minder om, at selvom fællesskabsprogrammerne ikke muliggør finansieringen af digitaliseringen som sådan, er det stadig nødvendigt at udvikle nye finansieringsformer blandt andet i fællesskab med den private sektor;

Det europæiske digitale biblioteks struktur og indhold - en fælles flersproget indgangsportal til den europæiske kulturarv

12. opfordrer til, at der etableres en fælles grænseflade, der via en integreret søgemaskine giver adgang til et indhold, hvis kvalitet og pålidelighed er garanteret;
13. understreger vigtigheden af at få skabt en flersproget grænseflade, der gør det muligt at få direkte adgang til det søgte indhold på alle Den Europæiske Unions sprog;
14. tilskynder endvidere til, at der oprettes en række innovative og moderne funktioner, der er tilpasset alle brugere;

15. præciserer i øvrigt, at det vil være ønskeligt, at den europæiske kulturarv ikke begrænses til kun at omfatte de værker fra lande i Den Europæiske Union, men at kulturelle bidrag fra andre europæiske lande også medtages;
16. præciserer desuden, at selvom den europæiske kulturarv i høj grad består af værker, der er offentligt tilgængelige, begrænser den sig ikke kun til denne ene kategori;
17. minder derfor om, at der bør skelnes mellem værker, der er offentligt tilgængelige, og værker, der er ophavsretligt beskyttet, herunder forældreløse og udgåede værker, og at der for hver kategori af værker bør fastsættes forskellige modeller, der er tilpasset de enkelte aktivitetssektorer;
18. bifalder oprettelsen af ovennævnte ekspertgruppe på højt niveau, og tilslutter sig især dens forslag, som har til formål at registrere de forældreløse og udgåede værker og at udarbejde en række mekanismer, der skal lette arbejdet med at finde rettighedshaverne;
19. påpeger, at det senere hen vil være ønskeligt, at det europæiske digitale bibliotek, hvis det er muligt, kan tilbyde adgang til ophavsretligt beskyttede dokumenter parallelt med de dokumenter, der ikke er underlagt en sådan beskyttelse, under streng overholdelse af medlemsstaternes, Fællesskabets og den internationale lovgivning om intellektuel ejendomsret;
20. understreger, at enhver beslutning herom bør træffes i samarbejde med alle de berørte aktører, særligt forlagene og boghandlerne;
21. foreslår, at brugeren skal kunne finde de digitaliserede dokumenter fra det europæiske digitale bibliotek i billed- og i tekstform, uanset hvilken slags dokument det drejer sig om, og have fri adgang til dem, enten i deres helhed, hvis der er tale om ubeskyttede værker, eller i form af uddrag med tilladelse fra rettighedshaverne, hvis der er tale om ophavsretligt beskyttede værker;
22. foreslår, at det europæiske digitale bibliotek i sidstnævnte tilfælde blot optræder som formidler af information;
23. påpeger i denne forbindelse, at der kunne gives adgang til ophavsretligt beskyttede dokumenter i deres helhed fra særlige sider efter aftale med rettighedshaverne og mod betaling af et rimeligt vederlag;

Forvaltning og opfølgning

24. opfordrer til, at der nedsættes en styringskomité, som især støtter sig til medlemsstaternes ekspertgruppe om digitalisering og digital opbevarelse samt til ovennævnte ekspertgruppe på højt niveau, og som afgrænser de prioriteter og retningslinjer, der skal gælde for det europæiske digitale bibliotek, hvilket alt sammen sikrer koordineringen og forvaltningen af samt opfølgningen på bibliotekets aktiviteter;
25. understreger i øvrigt, at det europæiske digitale bibliotek kan gøre det lettere at nå de unge europæere og bringe dem tættere på deres kulturarv og litteratur, hvis biblioteket integreres i uddannelsessystemerne på en sammenhængende måde, hvilket samtidig vil

træne de unge i de nye teknologier og bekæmpe den digitale kløft;

26. opfordrer til, at det europæiske digitale bibliotek fremmes og gøres synligt og mere tilgængeligt gennem en bred oplysning på alle planer og udformningen af et logo, der gør det muligt at identificere biblioteket;

o

o o

27. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

BEGRUNDELSE

Idéen om et europæisk digitalt bibliotek er opstået ud fra seks EU-regeringscheferes ønske om at gøre den europæiske kulturarv tilgængelig for alle og bevare den.

Denne idé blev hilst velkommen af Kommissionen, som har bidraget til den med flagskibsinitiativet "i2010: digitale biblioteker". Som første del af dette initiativ analyserer meddelelsen af 30. september 2005 de primære tekniske, juridiske, organisatoriske og økonomiske udfordringer, der er forbundet med dette projekt.

Der blev ligeledes iværksat en offentlig onlinehøring om digitalisering, tilgængelighed og digital opbevarelse, og en ekspertgruppe på højt niveau blev oprettet for at løse nogle af de fremsatte problemstillinger.

I sin henstilling af 24. august 2006 opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at koordinere indsatsen for at skabe en synergi på europæisk plan. Kommissionen foreslår, at der oprettes et europæisk digitalt bibliotek i form af en fælles flersproget indgangsportal til den europæiske kulturarv.

Den 13. november 2006 udtalte Rådet sig enstemmigt til fordel for disse anbefalinger.

Det er nu Europa-Parlamentets ansvar at sende et kraftig signal, for at dette projekt gennemføres.

Samtidig med at der arbejdes med en begrebsmæssig og teknisk organisering af alle kategorierne af kulturelt materiale, er det således nødvendigt at gå frem i etaper og i første omgang koncentrere sig om det potentiale, som findes i tekstmateriale, der ikke er ophavsretligt beskyttet.